

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8.-, ZA DIJAKE KRON 6.-; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10.-, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13.-

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. * 9. SEPTEMBRA 1915 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 2.

Avstrijski poveljniki in vojskovodje.

Na ledeniku Presena. ☉ Ročni metež z Italijani. ☉ Boji pri Podgori. ☉ V Galiciji. ☉ Domače slike. ☉ Brambni ščit v Ljubljani. ☉ Slike z bojišč. ☉ Skrb za ranjence itd.

Bitka pri Waterloo-u.

Spisal A. L. Kielland, poslovenila Berta Vitek.

(Dalje.)

»Toda, ali so tako dolgočasne — te povesti?«

»O — enkrat se že potrpi,« je odvrnil stric Frederik, »in če bi prišlo do pogovora s kapitanom, zapomni si sledeče:

in ti pripovedujem o starem čudaku; kaj, za zlodja, bi ti rad od njega?«

»Ali gre vsak dan na izprehod?«

»Vsak dopoldne od 11. do 1. in vsak popoldne od 5. do 7. Toda kakšno zanimanje — — —«

»Ali ima mnogo otrok?« mu je segel v besedo.

»Samo eno hčer. Toda kaj za vrağa — — —«

Boji na tirolskem ledeniku Presena.

pri manjši zgodbi, tisti pri Šonu, tam ti ni treba drugega, kakor včasih kimati, včasih pa zmajati z glavo. Na operacijsko polje se boš že razumel.«

»Operacijsko polje?« je vprašal Ivan.

»Da, moram ti povedati: mož nariše vaje na pesku. Toda se lahko razume; treba ti je samo paziti na A in B. Le enkrat moraš paziti, da ne blekneš neumnosti.«

»Ali se kaj jezi, če se ga ne razume?«

»Ne, celo narobe! Toda če se izdaš, da mu nisi sledil, začne celo povest iznova — vidiš! — Najbolj važen hip pri vojaških vajah,« je nadaljeval stric, »je premikanje čet, ki ga je proti ukazu svojega generala napravil kapitan na lastno pest, ter s tem spravil prijatelja in sovražnika v zadrego. Ta poteza je bila vzrok — med nama rečeno — da je prejel red mečev in moral vložiti prošnjo za pokoj. Ko prideta do te točke, moraš živahno pritrdjevati in reči: 'Seveda, — edino pravilno — ključ pozicije' — ne pozabi: ključ.«

»Ključ,« je ponovil Ivan.

»Če pa,« in stric Frederik ga je sočutno pogledal, »če zaideš v bitko pri Waterloo-u, moraš: prav molčati ali pa zelo paziti. Jaz sem nekoč moral stvar poslušati poldrugokrat samo raditega, ker sem v svoji gorečnosti, da bi dokazal, kako stvar dobro razumem, zapovedal naskok Kellermannovim dragoncem mesto Milhaudovim kirasirjem.«

»Ti si zapovedal naskok dragoncem, stric? —«

»Da, glej, ti boš že vse razumel, če se zapleteš v to dolgo štreno; a« — je svečano pristavil stric — »varuj se — ti pravim — čuvaj se pred Blücherjem.«

»Blücher?«

»Da, da, več ti ne maram povedati — in no, zakaj pa sploh tavam tu okoli

že imam — zaljubljen. Govoril je nekaj o ljubezni — številka 34 — zanimanje za starca. — Ali se je zaljubil v gospodično Beti? — Ah, ne,« je mislil stric in majal z glavo, »toliko pameti žalibog nima.«

2.

Pri kosilu Ivan ni mnogo jedel, v takem stanju človek nemože jesti, in zraven tega mu mesne pastete niso nikdar dišale.

Slednjič je bila peta ura. Svojo postojanko na nasipu je že zavzel, od tam je lahko pregledal vso trdnjavo.

Res, prišli so: črna suknja in svetle hlače in skrbno okrtačeni klobuk.

Ivan je čutil, da mu razbija srce. Izprva je mislil, da raditega, ker ga je sram lastnega lisjaškega načrta proti poštnemu kapitanu. A kmalu mu je bilo jasno, da se mu tako godi samo edino raditega, ker vidi očeta svoje izvoljenke.

Začel je, kakor mu je bil svetoval stric Frederik, risati v pesek črte in fi-

gure ter je vedno tudi škilil na trdnjavo. — Na utrdbi je bilo mirno in pustno. Ivan je slišal, kako so se mu bližali trdi, samozavestni koraki kapitanovi; vstavljal se je nedaleč od njega. Ivan se ni ozrl. Kapitan se je prestopil in zakašljaval. Ivan je potegnil s palico dolgo, zelo duhovito črto; stavec se ni mogel premagati.

»Ej, ej — mladi gospod!« je dejal prijazno in prijel za klobuk. »Ali rišete načrt naših utrdb?«

Ivan se je naredil, kakor bi ga bil zbudil iz globokih premišljevanj; pozdravil je vljudno in nekam zmedeno odgovoril:

»Ne — to je moja navada, da vedno rišem, kadar hodim.«

»Zelo izvrstna navada, prav izborna navada,« mu je toplo segel v besedo Kapitan.

»Krepi spomin,« je ponižno odvrnil Ivan.

»Prav res, prav res — gospod študent!« je odvrnil kapitan, ki mu je plašni mladenič ugajal.

»Posebno pri zamotanih slučajih,« je nadaljeval plašni fant ter s čevljem brisal črte v pesku.

»Ravno, kar sem imel sam na jeziku!« je navdušeno vzkliknil kapitan. »Posebno pa so risbe in načrti — kar si pač lahko predstavljate sami — najbolj potrebna vojna znanost — na primer bojno polje.«

»Da, glejte; toda to so zame prezamotane reči,« je odvrnil Ivan s ponižnim smehljajem.

»Ne recite tega, mladi gospod!« je odvrnil dobrohotni stavec, »če se ima dober pregled čez ozemlje in razvrstitev armad, se lahko najbolj zamotana bitka zelo nazorno predstavi. Poglejte dobro ta kraj, lahko bi nam dobro služil — v zmanjšani obliki, seveda — na primer, na primer za — bitko pri Waterloo-u!«

»O Bog, zdaj sem zašel v daljšo!« si je mislil Ivan, »naj bo — jaz jo ljubim!«

Naše čete v ročnem metežu proti italijanskemu navalu.

»Prosim, sedite tu na klop,« je dejal kapitan, ki se je zelo veselil svojega izobraženega poslušalca. »Poizkusil bom, predočiti Vam v kratkih potezah to usodopolno in čudovito bitko, če Vas, seveda, zanima!«

»Hvala lepa, gospod kapitan!« je

odvrnil Ivan. »Nič me ne zanima bolj, a bojim se, da boste imeli preveč truda z ubogim, neveščim civilnim človekom.«

»Prav gotovo ne; stvar je tako lahka in preprosta, če se človek prej razgleda na bojišču,« je rekel ljubeznivi, stari gospod, sedel k Ivanu in se oprezno ozrl okoli.

Ko sta tako sedela, je Ivan bolj natančno opazoval kapitana ter si je moral priznati, da je kapitan Šrape še stasit mož. Nekoliko že sive brke je imel zavihan, kar ga je delalo še mlajšega. Splošno je bil zelo podoben kralju Oskarju I. na starih groših. Ivanu je bilo jasno, da je z zunanostjo svojega bodočega tasta lahko zadovoljen.

Gospod je začel z razlago; postavil se je par korakov od klopi na kraj nasipa in začel razkazovati s palico. Ivan mu je pozorno sledil in se zelo trudil, da bi bil svojemu bodočemu tastu zelo prijeten.

»Predstavljajte si, da stojim na najemniškem dvoru Belle-Alliance, kjer ima cesar svoj glavni stan, in proti severu — dve milj od Waterloo-a imamo Bruselj — torej približno na vogalu telovadnice.

Pot — ob nasipu — je cesta, ki pelje v Bruselj, in tu — kapitan je hitel preko planjave pri Waterloo-u — tu v travi imamo gozd Soignes. Na cesti proti Bruslju in pred gozdom stoje zdaj Angleži; — mislite siseverni del ozemlja nekoliko višje. Na Wellingtonovem levem krilu —

torej proti vzhodu — tu v travi — imamo grad Houguemont; to se mora označiti,« je dejal kapitan in se ozrl. (Dalje.)

.....

Prvi dan.

Neznano dolgo smo se vozili, in ko smo izstopili iz vagonov vsi črni, trudni, kot zlomljeni, so nas postavili v vrsto in marširali smo pet dni naprej, naprej po razdejanih cestah, po prahu in blatu, izmučeni in vendar veseli; tako smo dospeli šesti dan marša na cilj našega pričakovanja, za katerega smo se pripravljali tri vojaška leta in potem na vseh vajah poletne vročine, za tisti cilj, katerega se

vsak vojak veseli in vendar misli z neko grozo nanj, ko objamejo spomini dom in vse, kar hrani zarja lepega in božanskega.

Trepetal sem... Trepetal sem prav v dno telesa, vsaka žilica krog srca, vsaka misel v meni celo se je tresla, ko so mi dejali pritajeno: »Pred sovražniki smo.«

In obenem je bilo v meni, kot da se hoče srce raztrgati veselja, ko sem čakal dne, ne, da bom moril in izlil sovražstvo nad tujim ljudstvom, ampak da pokažem, da je še poguma v meni, da pokažem vsaj kosček onega, kar sem se učil tri leta, najlepša leta. Poleg tega je bilo v meni toliko »zdravega« vojaškega duha, ki narekuje srcu in razumu nerazumljiva dejanja in na katera pozneje človek z grozo misli in ki jih zgodovina imenuje junaška.

Naše čete uspešno odbijajo sovražni napad na Podgoro v bližini goriškega mostiča.

Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuba.

(Dalje.)

Claire je bila na koncu. Gospod Hamberton je strmel v ogenj, mračen izraz je ležal na njegovih drugače tako prijaznih potezah. Oče Cosgrove je natihem jokal. Claire je prišla za mapo in jo spustila na mizo.

»Toda pomnite dobro!« je dejal gospod Hamberton, kakor bi imel pred seboj nasprotnika. »To ni noben pristaš katerekoli stranke, noben politik, ki tako govori. Toda saj vidimo z lastnimi očmi: — človeško nečlovečnost proti človeku — postavno sankcionirano nepravilnost in krutost.«

»Blagor jim, ki so preganjani — jaz ne vem ničesar drugega.«

»Jaz ne morem slišati takega,« je odvrnil ogorčeno gospod Hamberton. »Taka vera mi ne prija. Nihče ni primoran pustiti se obrcati, če se more ubraniti. Zdi se, da je Vaša vera temu ljudstvu vzela moč in napravila iz naroda drznih bojnikov rod vzdihujočih sužnjev.«

»Isto je dejal stari Ossian sv. Patricku. Stari pogani ni mogel razumeti, zakaj bi svojih sovražnikov ne smel streti in jih poslati v pekel. Toda Vi veste —«

»Jaz vem samo, da se s starim gospodom popolnoma strinjam. V javnem kakor v privatnem življenju, pri narodih kakor pri posamezniku odloča zakon samohrane. In tega bi ne bilo, če bi posamezniku ne bilo prosto dano, sebe braniti in napadalca kaznovati. Toda ti si še nekaj pozabila, Claire. Gordon je končal svoje pismo s smešnim predlogom. Vzemi in beri, kar še sledi!«

In Claire je vzela mapo in brala:

»Jaz sicer ne živim v sijajnih razmerah. Toda jaz zastavljam... ali njihovim

agentom tisoč funtov, če kdo izmed njih vzdrži teden dni pri teh bednih ljudeh in z njimi je.«

»Navadna stava,« je dejal oče Cosgrove. »Neizvedljiv pogoj, neizvedljiv pogoj.« In z roko je delal svoje znane kroge.

»Jaz bi takega moža vseeno poročila,« je smehoma pristavila Claire. »To se pravi, če bi se vrnil živ.«

»Koga je mislil Gordon?« je vprašal gospod Hamberton.

»Veleposestnika velikega, mnogo milj oddaljenega okraja,« je odvrnil oče Cosgrove. »Bil je na slabem glasu; toda se ne ve, se ne ve, se ne ve.«

Stari duhovnik se je zatopil v molk in Claire je zapustila sobo.

Gospod Hamberton je zapazil, da je oče Cosgrove strepetal, ko je Claire izrekla besedico »poročila«, ter da jo je proseče pogledal. To kretljivo in pogled je dobro razumel. In ko je skrbno zaprla vrata za seboj, je stopil k očetju Cosgroveju in mu položil roko na ramo.

»Bodite brez skrbi!« je dejal. »Vse bo

Trepetal pa sem vseeno, ko smo prekoračili obširen gozd in je prednja straža javila: Sovražnik je tam! Kje? Tam na oni strani, kjer se svetlika dan med gos-

skali smo glave ob debela, telesa, roke, noge. Tu pa tam je kateri zatrepetal groze, da se je slišalo... Enemu je padla puška iz rok; popadel jo je naglo. Vsakdo se

zašumelo listje, zaškripal in strkljal pesek pod čevljem... Kos ni več pel.

Od svetle strani gozda pa je sičalo hudobno, zavratno, režeče: Zzzz!... Zzzz!...

Zzzz!... Pokanje. Kot da pada toča v vodoravni smeri s čudovito silo. Rilo se je v debela, v prst, v listje, odbijalo mladike, ki so padali na tla, pred nas, kot bi hoteli reči, da so se za nas žrtvovali.

Tisti trenutek nisem mislil na nič in na vse. Kot v mrzlici so šle predstave mimo mene, da se danes čudim. Bil sem v mislih hkrati na cesti, v kasarni, doma, videl sem pred duševnimi očmi družino, domačo cerkev, koj mrtvaški oder, grdega sovražnika pred seboj in bolnišnico z belimi posteljami... Čelo mi je bilo vroče in ob sencih mi je tolklo.

Zzzz!... mimo glave.

Počeni sem in koj nato planil k drugemu debelu, ki je bilo širje... Bili smo že na koncu gozda. Med debli se je razločila plan. Nikjer ni bilo videti sovražnika. Samo krogle so bolesto rezale zrak.

Naskok pruskih čet v Galiciji. Boj na posestvu grofa Šreminskega, kot središču ruske obrambne črte pred Jaroslavom.

timi debli, kot bi gledal sovrag s tako bliščečimi očmi.

Kos je žvižgal v vejah in na mahu sem zagledal cvetico, ki je doma nisem nikdar videl. Oba, kos in cvetica sta me silno zanimala. Cvetico bi bil rad utrgal...

Strelil!...

Potuhnili smo se. Sklonili smo se nizko, kot psi, nad katerimi žvižga bič. Zzzz!... Zzzz!... Zzzz!...

Sklonili smo se še niže, instinktivno, pol v nezavednosti. Puško v roki. Priti-

je hitro zopet sklonil in se potegnil do naslednjega debela in pritisnil nanj svoje bijoče srce. Nihče se ni ozrl, nihče ni črhnil. Tuintam je poknila suhljad,

Iz Rusije: Kozaška koč.

prav; Claire se ne bo nikoli poročila in jaz —

»Kako to veste, kako to veste?« je odvrnil oče Cosgrove razburjeno.

»Ne razburjajte se!« ga je miril gospod Hamberton. »Videli boste, da bo vse prav.«

»Ni mogoče, da je prav. Nesreča mora biti, mora biti!« je odvrnil oče Cosgrove v prejšnjem razburjenem tonu, ki je bil v mučnem nasprotju z njegovim navadnim ponižnim mirom. »Kako morete kaj takega misliti, Vi, ki ste tako dobri, tako dobri, čigar življenje je v božjih očeh tako popolno?«

»Boga ni!« je svečano dejal gospod Hamberton. »In jaz nisem dober.«

»Vi ste, Vi ste!« je ponavljal oče Cosgrove. »Ne morete me premotiti. Ali se ne vidijo vse povsod sledovi Vaše dobrote?«

»Kar Vi, moj ljubi gospod, v svoji navinosti in neizkušnosti smatrate za dobrotu, je samo sebičnost v drugi obliki.«

»Ne, ne, ne! Teča ne morem in nočem verjeti. Opazujte vse te uboge ljudi, ki ste jih naredili srečne. Oglejte si stanovanja,

vrtove, visoke tedenske plače. Kaj je bilo prej? Uboštvo, umazanost in nevednost. In vse to je Vaše delo. In Vi, Vi si morete misliti kaj takega!«

»Poslušajte!« je rekel gospod Hamberton. Sedel je in počasi dejal. »Pripoznam Vašo dobroto in Vaše dobro mnenje; a mi delate krivico: pripisujete mi čednosti, ki jih nimam in nisem nikoli imel. Denar imam, in sicer toliko, da ne vem, kam ž njim. Lahko bi si kupil jahto in se podil ž njo okoli sveta; toda morska bolezen in po katranu smrdeče vrvi niso za moj želodec. Lahko bi potoval, a nimam nič veselja pustiti se naložiti v ozke predelke ekspresnih vlakov in se stiskati med poteče se ženske, ki niti v pasjih dneh ne pušče odpreti oken za majhen milimeter. Lahko bi svoj denar zapil in zajedel, a nimam nobenega hrepenenja po protinu in vrhutega sovražim — zahvala moji rajni materi — vsako fizično in moralno umazanost. Kaj storiti? Prišel sem semkaj in ustvaril iz grde pokrajine sliko lepote. Mojemu okusu, ki ga je zelo težko zadovoljiti, priznam, mojemu okusu prija, če si tam

ustvarjam lepe slike, kjer je bilo prej grdo. Pri tem uživam vse veselje pesnika — stvarnika. S svojega okna se lahko razveseljujem ob pogledu na lepo lukco, na pečine in čeri, ne da bi kvarile lepe slike prepepele slamnate strehe, razpokani zidovi iz ilovice, v cunje zaviti otroci. Naredil sem te može iz prepitih lenuhov dostojne delavce. Klesanje dleta, sikanje sopare in ropotanje žerjavov mi ugaja. Toda tako neumen nisem, da bi to imenoval čednost. Nič drugega ni ko sebičnost navadnega parazita v družbi, dasi v drugi obliki. Ves ta altruizem ni drugega ko zakrinkana sebičnost. In krinka je, kakor večkrat mislim, človeka nevredna.«

Umolknil je in nekaj časa ostal zatopljen v globoke misli. Tudi oče Cosgrove je molčal. Bili so psihološki problemi, s katerimi se njegov duh še nikdar ni pečal. Gospod Hamberton je nadaljeval:

»Verujte mi, moj ljubi gospod, Jaz je edini Bog — egoizem edina vera. Vsa velika dela, ki jih razglašamo kot heroizem, so nastala iz sebičnih nagonov. Junaštvo Scevole — kakšen drug povod ji je bil kot

Nedaleč od mene se je nekdo zgrabil za prsi in padel na nizko grmičevje: mlad obraz je pogledal tako bolešno, tako vroče milo, kot bi tožil.

»Huraaa!«
Naskočili smo s tistim rjovenjem, ki izraža vso grozo, skrito v človeku. Puške so utihnile, kot da je sovražnik izginil. In ko smo planili izmed debel, sem bil za hip v zadregi: Kje so? — Tam v mali razdalji je nekaj grmičja... Drvili smo naprej. Naenkrat je zagrmela salva, ki me je za hip ustavila nehote.

Franc Markič,
najstarejši račun. podčastnik
97. pešp.

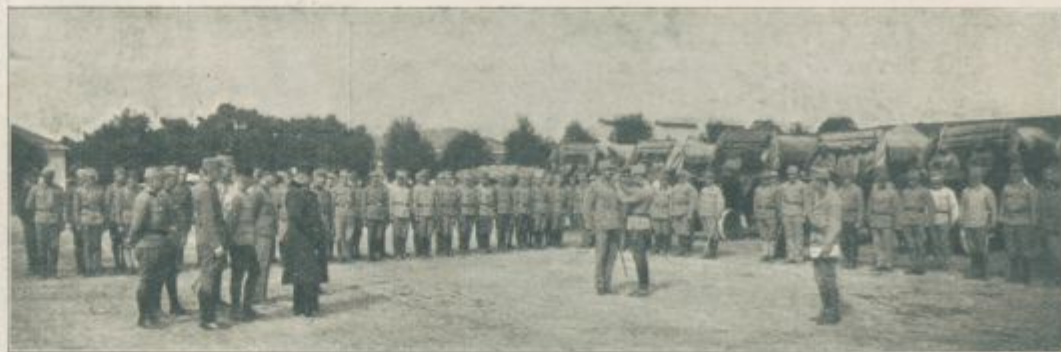
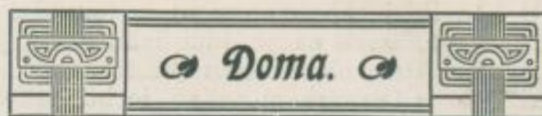
Zgrabil sem se za prsi. Ali me ni nekaj zaskelilo? Ne, to ni bila rana! Naprej! In nad mnogim sem se skoraj spotaknil... Mi nismo videli nobenega. Samo čutili smo jih in jih hoteli maščevati... ne, razbiti tisto nevidno silo, ki tako gospodari...

Strelil... Letimo dalje... Kje je sovražnik? Kje je tista klopotačoča zver, ki seje krogle, kot bi zalival in ki se s tako groznim odmevom sliši nazaj iz gozda in pred katero se še danes trese vsak živec v meni? — Ali je tam, kjer so tiste rjave proge?...

Groza... Tovariš ob moji strani je raječal in padel. Ali dežuje izpod neba?

Zmaj — bil bi planil nanj. Ali ta toča! Ali naj nastavim telo, da se napičijo krogle v me in me prevotlijo kot sito?

Nazaj! — Nismo mogli naprej; umak-

Odlikovanje s srebrnim zaslužnim križcem Ljubljančana narednika g. Pavla Stele v artiljerijski vojašnici.

nili smo se nazaj med debela pred gospodujočo smrtjo...

Medtem se je storil mrak in strelil so polagoma utihnili. Tuintam še kak posamezen pok in potem mir.

Še smo bili naslonjeni na debela, hladna, vlažna. Gledali smo nekam čudno, govorili le par polglasnih besed, imeli smo vsi nekaj na srcu, česar nismo mogli povedati. Če bi se nam nudila priložnost, povedali bi bili to z rokama, s puško, z lastnim telesom, če treba... Nekje visoko v debelih je nekaj čudno ječalo, zateglo, milo. Pogledali smo kvišku. Ali se drgne veja ob vejo?

Odnašali smo ranjence z bojišča, stakajoče, blede, s tistim usmiljenja vrednim pogledom.

.....

† **Maks Pustavrh,**

junak v Adriji.

Avstrijska mornarica je storila v teku sedanje vojske že mnogo drznih činov. Posebno se odlikujejo naši podmorski čolni,

med njimi tudi naš potopljeni »U 12«. Prinašamo sliko junaka, ki je potopil francosko križarko »Leon Gambeta«. Ta junak, čigar ime bo v povestnici avstrijske kot tudi slovenske liste junakov eden med prvimi, je 25letni Makso Pustavrh, rodom Ljubljančan. Služil je pri mornarici že 12 let in je bil na potopljenem podmorskem čolnu

Makso Pustavrh,
Bootmansmaat na podmorskem čolnu »U 12«.

Alfonz Palk,
padel na sev. bojišču.

Ivan Kraljič,
padel na ital. bojišču.

Anton Jereb,
padel na ital. bojišču.

Jožef Žganjar,
pogrešan začet. vojne.

Janez Gačnik,
padel v Karpatih.

Ivan Vesel,
padel ob Soči.

ponos, ničemurnost, želja po najostudnejšem, po slavi? In dejanje generala Sidneya, ki je zadnji požirek vode dal umirajočemu vojaku — kaj je bilo? Izraz eneiniste sebičnosti, ki je mene nagnila, da sem zidal te hiše. Patrioti, državniki, stebri cerkve, ki se ogrinjajo pred svetom v svojo blestečo slavo in obleko — kaj so? — norci in lopovi, ki priznajo služabniku ali zrcalu, da so komedijanti — da, še teža ne. Samo orodje so v rokah tajnostne moči, ki se imenuje narava in vzdržuje malo gledišče s pomočjo sebičnih nagonov teh marionet.

»Jaz Vam ne morem slediti, jaz Vam ne morem slediti,« je dejal oče Cosgrove. »Te stvari presega moje razumevanje. Toda zdi se mi, kakor bi si delali krivico. Vi niste tisti mož, ki ste ga orisali. Pred kratkim sem Vas videl, kako ste dvignili v naročaj otroka uboge nesrečnice Nellie Gillespie in ga poljubili. Slab človek bi teža ne naredil.«

»Jaz nisem trdil, da sem slab,« je odvrnil gospod Hamberton. »Pravzaprav ni ne slabih ne dobrih —«

»Priznati morate tudi ljubezen do go-

spodične Moulton. Vsaj pri tem ni sebičnosti.«

»Ne, gotovo ne. Zato bom tudi uničil svoj jaz, kakor hitro jo bom videl prav srečno!«

»Potem,« je dejal oče Cosgrove in vstal, »potem bom vse storil, kar je v moji moči, da prepričim vsako poroko gospodične Claire. Cena bi bila previsoka, cena bi bila previsoka.«

»Teža ne morete; to je nad Vašo in mojo močjo. Za slepo naravo stoji še bolj slepa oblast — usoda. Če je Claire določeno, da se poroči, se bo mogočno kolo usode počasi in slepo vrtelo in ji položilo pred noge moža, ki ga bo morala poročiti. Ona ne more ubežati njemu, on ne njej. In Vi, moj ljubi prijatelj, niste mož, ki bi zgrabil kolesu v prečke, kaj šele, da bi ga zavrtel nazaj.«

»Toda če povem Claire — gospodični Moulton —, kaj se bo zgodilo po poroki, se ne bo in se tudi ne more nikdar poročiti.«

»Pa ne boste in ne morete Claire povedati ničesar, kar sem Vam razodel. Do-

bro veste,« je nadaljeval smehljaje se, »da so nas vzgajali v prepričanju, da so vsi katoliški duhovniki kazuisti, ki zmerom najdejo izvrstne razloge, če se je treba izogniti kakšni obljubi ali resnici. Toda jaz Vas poznam predobro. Prosto Vam je prepričati, da se Claire ne poroči. Sicer ste pa že uvideli, da ni značaj, ki bi si pustil prekrižati načrte kar tebi nič meni nič. A ni Vam prosto prepričati s predčasnim odkritjem mojih nazorov in namenov.«

»Potem mi pa Bog odpusti,« je dejal oče Cosgrove in vstal, »če Vam moram povedati: Žal mi je, da sem spoznal Vas in gospodično Moulton. Moj župnik, ki ima polovico mojih let, mi je često dejal, naj se varujem umešavati se v zadeve tujih ljudi. Seveda je hotel reči, da sem star tepec. In to tudi sem. In to tudi sem.«

»Ne smemo se prenačljati,« je dejal gospod Hamberton smehljaje se. »Počakajmo, da se stvari razvijejo. Povedal Vam bom bolj vljudno kot Vi in dejal, da je zame veselje in velika prednost, ker sem spoznal Vas.«

»Vi ste predobri, Vi ste predobri,« je

»U 12«. Bil je bootmansmaat in torpedni inštruktor, imel pa je tudi izkušnjo za hidroplanista. Ker je potopil francosko križarko v Otranskem zalivu, je bil odlikovan z veliko srebrno hrabrostno sve-

je odšel na severno bojišče s svojo strojno puško, pri kateri je bil zmerom prej. Odlikoval se je vedno, ter postal četovodja, obenem mu je krasila junaške prsi srebrna hrabrostna svetinja. Več nego 11 mesecev je vzdržal, a 18. julija mu je prebodla prsa kozaška sulica, ker se ni hotel umakniti ter prepustiti svoje strojne puške sovražniku. Ko so mu namreč tovariši zadnji hip svetovali, naj pusti puško, ako hoče še živeti, je bil njegov odgovor: »Ali živeti ali umreti, a strojne puške ne pustim!« Pokopali so ga tovariši, sosedje ob reki Dnjestru, ki mu sedaj šumi mesto naše Vipave. Doma pa žalujejo za njim oče, mati in nevesta. Pa pogrešala ga bo tudi vsa vas. Pokojni je bil navdušen »Orel« in odbornik društva. Sedaj pa je, šele v 25. letu, umrl junak za domovino, ki jo je tako gorko ljubil.

† Ivan Kraljič,

rojen 9. decembra 1888 v Iški Loki v izanski župniji pri Ljubljani. Ob mobilizaciji je odšel z drugimi tovariši na severno bojišče in se je bojeval pri Lvovu in Grodeku potem pa tudi v Karpatih, kjer si je nakopal v velikih naporih in hudem mrazu bolezen. Zdravil se je po mnogih bolnišnicah, nazadnje tudi v Ljubljani; tukaj je dobil dopust, da se je pozdravil doma. Po okrevanju je šel v Ljubljano, od tam pa na italijansko bojišče, kjer ga je na bojnem polju 16. julija 1915. dohitela častna smrt. Žalostno so zapeli izanski zvonovi žalobno pesem padlemu mladeniču. Bil je dobrega značaja, nadebuden mladenič in vrl član gasilnega društva, ki ga bo zelo pogrešalo.

Doma zapušča mater in dve sestri, ki žalujejo po njem. Mirno spavaj, dragi Ivan, ker prestal si zemeljske bridkosti

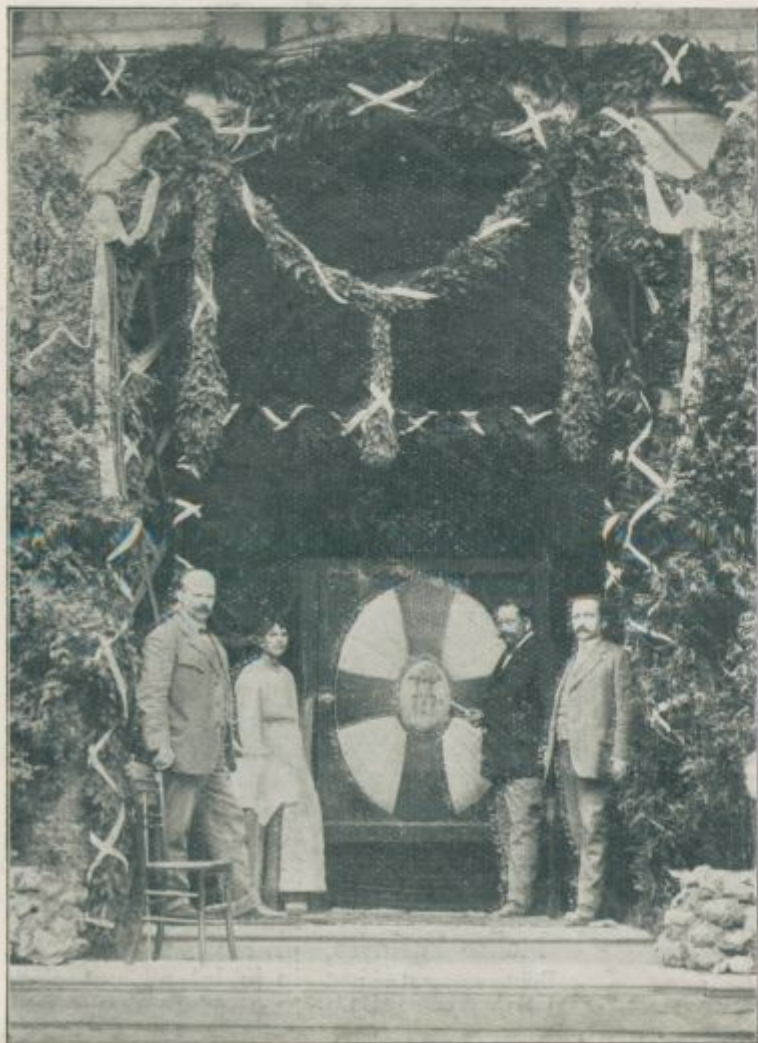
in težave. Blag nam bo Tvoj spomin, počivaj v miru!

† Anton Jereb.

Tako mlad si še bil, dragi Tonček, niti polnih 18 let ti ni bilo. Vsi smo te tako radi imeli; bil si nada nas vseh, pa si nas zapustil za vedno. Smili se nam Tvoja žalujoča mati, ki Te je neizrečno ljubila. Težko Te bodo pogrešali starovrhniški Orli.

Ni še minulo celo leto, odkar si potoval v naši družbi prav blizu tam. Kako se še dobro spominjamo. Niti od daleka nisi slutil, da bodeš tu počival, junak, ki si padel za domovino! Sočustvujemo s Tvojim bratom, ko bo zaznal, da te ni več med živimi. Vsi Te bomo težko pogrešali, a Tvoj duh ostane med nami.

Ko se je 2. julija solnce že nagibalo

Brambni ščit v železju pred rotovžem v Ljubljani.

tinjo in je bil prvi v mornarici izmed podčastnikov odlikovan.

Prezgodnja smrt Ti je prekrižala vse račune, prezgodnja smrt Te je našla, ko si izvrševal svojo nalogo, braneč našo Adrijo pred tujimi vsiljivci.

† Alfonz Palk.

Pokojni Alfonz je bil, mislim, eden največjih junakov našega polka. Med prvimi

Hura proti Italiji! Sliko sta poslala Grando Josip in Josip Polencič z ladje Nj. V. »Szigetvár«, ki se je slavno udeležila napada na italijansko obal.

dejal oče Cosgrove, ko mu je stisnil roko. »Bog Vaju bo oba čuval, Bog Vaju bo oba čuval.«

14. Nepozabljen.

Kakor marsikdo tudi gospod Maxwell ni mislil v svoji zapuščenosti, da se še vedno mnogi zanj zanimajo, da se ga spominjajo z upanjem, pomilovanjem in z zaničevanjem. V težkih urah smo zelo podvrženi misli, da smo sami s svojo boljo. Toda to ni tako: že iz sebičnih nagibov so na nas osredotočene misli mnogih, ki so nam izginili iz spomina.

Vsaj na dveh krajih niso gospoda Maxwella ne samo ne pozabili, temuč se ga večkrat in živo spominjali. En kraj je bila kočja vdove Leary tam gori med praprotjem, kjer je blesteča voda gorskega potočka brzela čez cesto in kjer ptiči celo pozimi niso prenehali s petjem; drugi kraj je bila pa bolniška postelja majorja Willoughby.

Pri domačih posvetovanjih o »sredstvih in poteh« sta Darby Leary in njegova mati večkrat omenila »gospoda«.

Darby je gojil prav prijetne spomine na šotorišče v dolini. Kolikokrat si je sedeč pri ognju smrečevja in šote pekel svoje bose noge in mislil na one prekrasne poletne dneve. Med ozornim tuljenjem viharja mu je njegova domišljija živo slikala, kako prijetno je ležal stegnjen v praproti in s slastjo, ki je najbolj razvajenim ustam neznan, mlaskal krompirjevo kašo in mastne ocvirke, ej, mastne ocvirke, ki jih je na nasvet zdravnikov moral njegov gospod rezati od svoje pečenke.

Darbyja so skoraj polile solze, ko se je v koči, obsojen na krompir in mleko, spominjal onih ocvirkov, kliče si v spomin blaženost, ki jo je občutil, kadar jih je držal med prsti in občudoval njihovo prozornost. Živo mu je stala pred očmi njegova porcija suhega krompirja, ki se mu je — oh, neizrečen užitek! — raztopila v masti. Povaljal je grizljaj po ustih in se naslajal ob prijetnem drobljenju ogatno opečene kože. Noben črnih sinov Afrike in noben Eskimo ni mogel občutiti pri svojih melonah in ob kitovi masti večje blaženosti nego Darby. In ko si je obrisal

mastne prste ob hlačah, se nikdar in nikoli ni mogel dovolj načuditi, kakšni ljudje morajo pravzaprav biti bogatini, da zametujejo najslastnejše prigrizke in se zadovoljujejo s pustim mesom in sodino vodo. Njegova mati je imela za te čudne posebnosti svojo lastno razlago:

»Ne marajo postati debeli in močni, da bi bolj ugajali gospodičnam.«

Nato je odgovoril Darby:

»Pri moji veri, mati, imate prav. Tako je.« —

Pripovedoval ji je celo, da mu je gospod nekoč ukazal piti iz one steklenice, v kateri je bilo najbrž črnilo. On je sicer malo pokusil, a takoj izpljunil. Toda zelo modro je zamolčal o požirkih likerja, ki mu ga je včasih naskrivaj in ne pogosto dajal Alek. Sicer ga je greblo v grlu in ga sililo h kašlju, vendar se mu je vsakrat izvil hrepeneče tesen: »Ahl!« ko se je spomnil in povzdigal oči proti nebu. (Dalje.)

Kupujte in pišite le razglednice iz zbirke 'Vojska v slikah'. Izšla je že V. skupina.

proti zatonu, ko je že ponehalo ljuto sovražno streljanje in bobnenje topov, baš ko si se hotel spočiti od ljutega dnevnega boja, je priletela granata, in v hipu je bilo uničeno tvoje mlado življenje. Poslavljamo se od Tebe, dragi nam Tonček; mirno spavaj tam v sivem gorovju! Saj si padel za domovino.

† Janez Gačnik

iz Dobrepolj, padel v Karpatih. Potrjena je vest, ki je februarja meseca še kot negotova, pa vendar polna strahu in temnih slutenj, prihitela iz vzhodnih Karpatov. Tudi Ti si padel na vrhovih Karpatov, zastavljajoč pot številnim sovražnikom. Misli si, dragi Janez, da si si s pridno roko zagotovil lepo bodočnost na svojem lepem, prijaznem posestvu, toda vojni klic Te je iztrgal iz objema Tvoje mlade žene in nova solnčna hiša na koncu vasi bo zastonj čakala Tvojega prihoda. Želel si, ko si okreval od prve rane, da bi za eno uro prišel domov, slišal prve besede malega Ivana in prvič videl svojo v vojski rojeno hčerko. Ta želja Ti je ostala neizpolnjena. Pač pa Te je najbrže našel na onem svetu brat Tvoje žene in Tvoj najboljši prijatelj

† Jožef Žganjar.

Že 12 mesecev ni glasu in najbrže je padel prvi dan, ko je došel na bojišče. Vsakega »Domoljuba« in »Slovenca«, ki je izšel v rusko-japonski ali balkanski vojski, je moral prebrati. Zdaj je skoro gotovo prvi dan izkusil, kaj je vojska. Bil je svetovalec pri Mar. družbi, eden najboljših fantov; vsakdo ga je bil vesel, da ga je videl. »Če me ne bo nazaj, naj vas tolaži Bog,« to so bile besede, ko je korakal po domačem vrtu. In kakor vse kaže, bo res ostala ta edina tolažba.

† Ivan Vesel

rojen 16. junija 1893. v Travniku, občina Loški potok. Navdušen za cesarja in domovino je odrinil v boj ob začetku mobilizacije, 1. avgusta 1914.

Bil je dvakrat ranjen v Galiciji, prvič v levo lice, drugič v levo ramo. Zdravil se je v Budimpešti, na Dunaju in v Ljub-

ni bilo od njega nobenega glasu. Temna slutnja je navdajala vse, ki smo si dopisovali z njim. Dopisnica, ki jo je pisal neki njegov prijatelj, vračajoč se ranjen z bojišča, je bila dokaz, da so se naše slutnje uresničile. Piše:

»Naznanjam Vam žalostno vest, da je Vaš ljubi sin in moj zvesti prijatelj dne 3. julija zjutraj padel, zadet od granate. Moj trud, da bi ga rešil smrti, je bil zaman.« (Granata ga je namreč zasula v skalovje v jarku ter mu odtrgala obe nogi in zdrobila eno roko; živel je še dve uri. To smo izvedeli po prijateljevem poznejšem poročilu.) »Izdihnil je par ur pozneje svojo unaško dušo. Njegove zadnje besede so bile, naj pozdravim starše. Z njim je padel eden mojih najboljših prijateljev. Izrekam Vam svoje najglobokejše sožalje. Pokopan je pri Sv. Martinu ob Soči. Bila sva skupaj v Galiciji, odkjer sva se oba srečno, čeravno ranjena, vrnila nazaj. A tukaj se vračam sam.«

Ivan, Ti ne veš, koliko src je zaplakalo ob tej novici, koliko solz je teklo za Te! Saj si nam bil Ti tako dober prijatelj in

zvest drug. Potoški »Orli« so izgubili s Teboj svojega načelnika, pevski zbor pa, pri katerem si sodeloval tako zvesto, izvrstnega basista.

Petje je bilo pokojnikov največje veselje. On ni zahajal v družbo fantov ponočnjakov. Bil je miroljuben mladenič, blaga duša. Ves svoj prosti čas je porabil pri telovadbi, čitanju knjig in v družbi pevskega zbora, kjer so ga vsi zelo ljubili. Še ko se frčale krog njegove glave svinčenke, ko so se v zemljo zadirale granate in zvižgali šrapneli, še tedaj je pisal sopranistinja: »Petje je še sedaj moje največje veselje. Ko premagamo sovražnika in se vrnem domov, tedaj, ah, tedaj bomo zapeli tako lepo, kot še nikoli poprej.«

Sedaj pa, Ivan, je naše upanje zastonj. Ni Te več! Živi med nami le spomin na Te, a ta ostane neizbrisen.

»Le križ nam sveti govori,
da vid'no zopet se nad zvezdami.«

Dragi Ivan, počivaj v miru! Na svidenje tam gori!

Ptuj. — Skupina v obsoščini bojnih ranjenih vojakov.

Zjutraj v vojaškem taboru na severnem bojišču.

Ruski metalec min na lok.

ljani. Obakrat je bolečine srečno prestal. Tako rad bi bil prišel med tem časom pogledat svoj domači kraj, kjer je imel mnogo naklonjenih src, a ni mu bilo dano. Ko je ozdravel, je šel tretjič v boj, in sedaj na italijansko bojišče. Teško se je ločil to pot od svojih zancev, kot da bi bil slutil svojo smrt.

Več kot mesec dni po tem odhodu

Svetovna vojska.

Na severu se po enem letu bijejo boji na znanih prvih bojiščih lanskega leta. In kakšen razloček! Takrat so se valile ogromne ruske čete v Galicijo, sedaj se umikajo ob silovitih bojih nazaj v Rusijo. Po zavzetju Brest-Litovskega zavezniške čete neprenehoma prodirajo, hudi boji se bijejo ob obeh straneh rokitenskih močvirij, v Galiciji se je začela gibat Pflanzler-Baltinova skupina, ki je vzdrževala do zdaj ljute ruske sunke rezerv, ki so bile namenjene proti Turkom. Sedaj so jih potisnili, dasi po trdovratnih in krvavih bojih, do Strype; kmalu ne bo več nobenega Rusa na galiških tleh. Olajšali so boje pri Strypi zmagujoči zbori na Zloti Lipi, kakor tudi armada flm. Puhallo, ki je prodrla sovražno bojno črto. Vrgla je najprej sovražnika proti trdnjavi Lucku, ki ga je takoj drugi dan že zasedla. Zavzeto je s tem važno križišče cest in ena postojanka trdnjavskega trikota proti Avstriji. Dalje prodira konjenica skozi močvirnato ozemlje. Od skrajnega severa pa hite nemške armade, da bi prerezale železnice umikajočemu se sovražniku. Prodrle so pri trdnjavi Olita, ki so jo zavzele; pretrgana je pot proti Vilni, stiskati so začele rusko fronto tudi vzhodno od Avgustova. Ruska sila je v razpadu, zavezniške čete prekoračijo najmanj 10 km na dan. Število

ujetnikov z neizmernom vojnim materijalom je v avgustu presešlo 300.000 mož in 2200 topov. V avgustu so padle vse poljske trdnjave; za majnikom je bil avgust nov temeljni kamen za garancijo zmagave zavezniškega orožja.

In kakor prodirajo na severu naše čete, tako vzdržujejo laški naval na jugu.

Telefon in brzojav v vojni službi.

(Konec.)

Dandanes ne sedijo več vojskovodje na konju in več ne pregledujejo z visokega griča bojnega polja. Skriti pred sovražnikom imajo pred seboj zemljevide

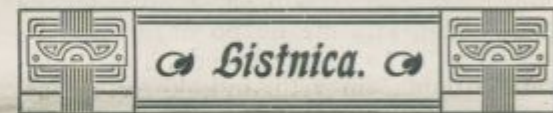
in vodijo s pomočjo brzojava, telefona in drugih modernih pripomočkov največje bitke.

V bojih za postojanke in trdnjave služita brzojav in telefon zelo dobro. Pri napadalcu in branilcu so strelni jarki, artiljerijske in rezervne pozicije vedno v telefonski ali brzojavni zvezi. Kadar branijo strelne jarke, položijo za to odločeni vojaki takoj brzojavne žice. Njih kabel sega daleč v zemljo, da je varen pred pošodbami. Ako dopušča čas in material, napeljejo več žic za rezervo. Artiljerija ter infanterija sta med seboj v nepretrgani telefonski zvezi. Patulje so navadno vedno opremljene s telefonom ali vsaj električnim zvoncem. Napadalcu ti pripomočki zelo dobro služijo. Po trdnjavah, fortih, sploh po vseh utrjenih mestih so že v miru napeljane brzojavne žice, ki se pa za časa vojske še bolj pomnože.

V etapnem prostoru je brzojav armade v zvezi z državnim brzojavom. S tem se omogočuje promet

njih je odvisno točno in pravilno poročanje. Telegrafski in telefonski oddelki, ki so prideljeni različnim kôrom, so v zvezi z najvišjim poveljstvom. Ti oddelki so zelo izurjeni v svoji stroki. Aparate in druge potrebščine imajo shranjene v posebnem vozu, ki ga peljejo vedno s seboj. Pri vojnem brzojavu se navadno ne uporablja telegrafskih drogov. Žice so napeljane po drevesih, grmih in zidovih, kakor je pač potrebno. S pomočjo kljuk in izolatorjev se dobijo takoj pripravna mesta za napenjanje žic. Večkrat so žice napeljane po tleh, toda tako, da se promet nikoli ne ovira. Vsled trpežnosti kabla, ki se zelo uporablja, napeljejo žice tudi pod vodo. Ako kabla ni mogoče napeljati s pomočjo voza, imajo vojaki posebne nosilnice. Tanke žice se zelo lahko pokvarijo, zato jih rabijo le pri krajših zvezah. Telefonski in brzojavni oddelki morajo skrbeti, da se promet med vodstvom vojske in najvišjim poveljstvom lahko vrši. Etapni oddelki izboljšujejo in izpopolnjujejo brzojavne naprave. V njihovi oskrbi je zveza državnega in vojnega brzojava. Medtem ko oddelki na bojnem polju brzojava hitro napeljejo in jih v sili zopet poderejo, postavljajo etapni oddelki trdne brzojave z drogovi. Napeljavajo takih brzojavov prevzame pri prodiranju čet država sama.

Avstro-ogrska je glede brzojava v zelo dobrem stanju. Ako pomislimo, da je vojskovodja šele po preteku štirih ur izvedel o izbruhu bitke pri Pont à Mousson, se moramo dandanes čuditi velikanskemu napredku brzojava.

Prosimo uvaževanja! Zgodi se, da kdo vpošlje sliko in pripomni, naj se mu številka, v kateri je slika, dostavi v več iztisih; dostikrat pa uredništvo vsled obilnega dela pozabi izročiti naročilo upravnistvu, zato pišite, kar se tiče naročil, le upravnistvu, najbolje takrat, ko slika že izide v »Glasniku«.

Na željo naših častitih naročnikov bomo prihodnji številki priložili kazalo prvega letnika,

Skrb za ranjence. Električni aparati z vročim zrakom pri zdravljenju otrpnenih pregibnih mišic.

Skrb za ranjence. Pregibanje kolen in trupa potom raznih strojev.

Dasi se laška poročila polna zmag, vemo mi dobro, kako nastane iz želje resnica. Cadorna in Viktor Emanuel bosta najbrž še nekaj časa morala gledati Trst in Gorico oddaleč, če se jih naši ne usmilijo in poženejo vseh Lahov proti Benetkam. Ljuti spopadi so bili na planoti Lavarone, naši so laški napadalni oddelek popolnoma uničili. Na bovški fronti ni imel sreče, strašno je napadal tolimnsko območje ter hotel z vso silo spet zasesti Sv. Mihael. V bližnjem boju je moral nazaj. Ker so se mu vsi ti napadi izjalovili, je začel na Tirolskem s silovitimi napadi.

Na Francoskem so se bili razvili hudi boji; najbrž so hoteli Francozi prodreti bojno črto, a niso imeli uspeha.

Na dardanelskem bojišču so po ljutih napadih od zaveznikov ostali Turki zmagovalci, Angleži imajo neizmerne izgube, zdaj žele še Lahi batin od Turkov.

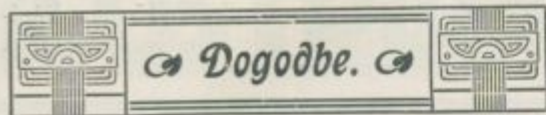
med armado in domovino. Le na ta način izve ljudstvo hitro o vojnih dogodkih.

Dovoz potrebščin armadi bi bil otežkočen, ako ne bi imeli pri rokah telefona ali brzojava.

Priprave za brzojavni promet pa oskrbujejo posebni vojaški oddelki. Njihova naloga je, da pripravijo vse, kar je potrebno, da se brzojavljanje v najboljšem redu vrši. Njihovo delo je zelo važno, od

Čaven in Nanos. Narisal priprost vojak Anton Jež iz Vipave.

Stari konj. V bližini Pariza je imel l. 1877. daleč znani veleposestnik Lamert lužo, v kateri je gojil pijavke. Hranil jih je s krvjo starih konj, ki so jih trdo privezali sredi luže, da so bili do polovice v vodi. Pijavke so se vse-sale druga pri drugi in pile kri. Ljudje imenujejo to »konjem obleči plavalne hlače«. V treh dneh krutega trpljenja je žival izkrvavela in crknila.

Lamert je imel 28 let starega konja, ki ga ni mogel več rabiti za delo, temveč samo za zabavo in v veselje svojega sedemletnega sinčka, ki je na starem, zvestem konju lahko jahal. Slednjič se je gospodar naveličal klju-seta, ker so se mu zdeli z njim preveliki stroški; obsodil je žival k »plavalnim hlačam« ter jo že drugi dan ukazal peljati v vodo.

Zvečer so pogrešili otroka. Oče ga je povsod iskal, a ga ni bilo. Slednjič je predlagal hlapec, naj pogledajo pri luži. V grozni slutnji je oče hitel k vodi. Strašen prizor! Deček se ni bil dal utolažiti, ko so mu bili vzeli konja, sklenil je bil starega prijatelja rešiti. Pogumno se je bil podal v lužo, a zmanjkalo mu je tal. Prijel se je bil živali za grivo, kljub temu je bil do pasu v vodi, in takoj ves pokrit s pijavkami — imel je že na sebi strašne »plavalne hlače« in kmalu umrl.

Sami modrijani. Dva dobrovoljca sta se vračala ponoči domov. Mesec je sijal in eden omeni: »Glej, solnce pijancev.« — »Ti si pijan,« ga zavrne drugi, »to je vendar pravo dnevno solnce.« — Jela sta se prepirati, ali jima sije nočno ali dnevno solnce. Srečata zakasnelega potnika in vprašata, kdo ima prav. Nočni potnik si je mislil, da ni dobro zameriti se pijancu, pa jima reče: »Oprostita gospoda, jaz nisem iz tega kraja.«

Zdravo mesto. Priseljenec je vprašal tržana: »Je vaše mesto zdravo?« — Odgovor je bil: »In kako zdravo! Pri nas je tako malo bolezni, da je umrl naš občinski zdravnik vsled dolgega časa.«

Opicja modrost. »Da bi spoznal modrost in brihtnost svoje najbolj razumne opice,« pripoveduje star angleški zdravnik, »sem ji nekoč dal zamašeno steklenico s sladkorjem. Zabavno in zanimivo je bilo gledati, kako se je mučila in trudila, da bi jo odprla in polizala slaščico. Vse zaman! Slednjič jo je pustila in začela skakati po sobi. Nesreča je

je bil vedno za petami, se ni mogel otresti, ker je bil že namazan z milom.

Upnik je priliko porabil in pesnika takoj terjal. Saint Hoya ga je vprašal, ali ne more vsaj toliko počakati, da ga brivec obrije, potem mu plača takoj ves dolg.

Upnik je bil ves vesel in obljubil počakati. Nato se je pesnik obrnil k brivcu in mu dejal: »Kličem Vas za pričo, dragi moj!« Nato je vstal, obrisal milo z brade in odšel. Na vratih je opomnil, da si zanaprej pusti brado rasti.

General inšpicira. Grof Edelsheim, general avstrijske konjenice (vpokojen 1892.) je bil

spod, Vi ste mrtvi, mrtvi kakor ubit konj!« — Stotnik pravi mirno: »Ker nimam povelja, bom delal po svojem spoznanju.« — General ga ustavi: »Ne, gospod, tako se ne gremo,« in mu dá povelje. Stotnik pokliče četovodje in jim raztolmači povelje, pa komaj stopi na fronto, ga ustavi generalov klic: »Gospod stotnik, Vi ste izgubili desnico!« — Stotnik vzame sabljo v levico in poveljuje naprej. General se nasmehne: »Gospod stotnik, Vi ste izgubili tudi levico.« Stotnik izpusti sabljo, vtakne roke v žep in poveljuje naprej. General zakriči: »Vrag z Vami, Vi pogumni stotnik, izgubili ste tudi glavo.«

□□□□□□□□

Tako bodri
d'Annunzio
laške vojake!

(Varno! je varno,
zato vpije v gramofon
v Benetkah, Viktorček pa na
fronti navija njegove
plošče.)

□□□□□□□□

znan zaradi svojega velikega znanja in zaradi svoje natančnosti v službi. Večkrat je presenetil častnike in moštvo z vprašanji in zahtevami, ki so bile sicer preproste in popolnoma upravičene, a so spravile vendar vse v zadrego. To posebno pri vajah. Nekoč se naznani strašni general, da pride k navadni vaji. Ukrenilo se je potrebno. Ob osmih je stal polk pri polku na vežbališču, častniki so pričakovali mirne duše nadzornika, saj so izbrali za vajo samo najboljše moštvo, ki je bilo pripravljeno na vse parade.

Osmo ura odbije. Generala, ki ga je sicer bila sama točnost, ni. Kaj pomeni to? V duši častnikov se vzbuja temna slutnja. Malo pred deveto se vzdigne prah na cesti. General prihaja — v spremstvu celega bataljona. Častniki in moštvo se spogledajo... General je očitno obiskal vse vojašnice in je nabral vse tiste nerodneže, ki pokvarijo najlepšo paradu. General veli, da naj stopi vsak mož v svoj oddelek, tako se zmeša ves red in lepí načrti, general pa se dela, da ne vidi tega. Ko je vzel na znanje poročilo, jezdi k prvemu bataljonu in se nasmehne hudomušno: »Zdaj, gospod major, sprožite svojo ragljo.« Seveda je šlo vse narobe. Pri tretjem bataljonu ukaže, naj vrže moštvo svoje kape na kup, potem naj poišče vsak mož svojo. Nastala je zmešnjava, kajti malokdo je imel v kapi svoje ime, kakor veli predpis. In to je hotel vedeti general. General je jezdit k desetemu polku in se ustavi pri četrtem bataljonu. Polglasno je dal komandantu svoje povelje in vprašal glasno, ako je razumel. Major je pritrdil, general mu veli: »Torej začnite!« — ali komaj je dal major bataljonu svoje povelje, zakliče general: »Gospod major, Vi ste padli!« Major se ozre vprašaje, general kriči: »Vi ste ustreljeni, pravim.«

Major odstopi, najstarejši stotnikov se javi: »Prevzamem komando.« — »Bravo! Dobro!« je klical general. »Zdaj pa naredite vajo, ki sem jo naročil.« Stotnik je pogledal belo, major je bil pozabil povedati nalogo. Zdaj se je bližal, da bi povedal, toda general je vpil: »Go-

Junak se je priklonil resignirano in odšel umerjenega koraka. Nastopil je drugi stotnik, ki je bil več let v vojaški šoli za učitelja matematike in je bil prišel še pred kratkim v frontno službo. Generalovo oko je zapazilo to takoj. Rekel mu je: »In Vi, gospod stotnik, ste izgubili zares glavo,« in je odjezdil k poljski artiljeriji. Tam je zapovedal, da razjašejo vsi topničarji in je mignil prostaku, da stopi k njemu: »Povejte mi enkrat, kako se baše top?« — Vojak je odgovoril pravilno: »Najprej odprem zaporo, potem vbašem izstrelek s konico na ustje, potem pride patrona z ovitkom spredaj, potem zaprem in nataknem prižigalko.« — »Dobro, sin moj. Ste zdaj gotovi?« — »Sem.« — »Vam je zdaj mogoče sprožiti top?« — »Ne.« — »Zakaj ne? Saj ste vendar nabasali po predpisu.« — Vojak je gledal debelo generala in molčal. — »No? Zakaj ne morete streljati?« je ponovil general in v splošno veselje odgovori vojak: »Zato, ker je top prazen.«

Nazadnje je pregledoval general konjenico, ki je prišla v treh jatah. Dve jati sta bili po predpisu v navadni uniformi, ki je bila že precej ponošena, ritmojster tretje pa je ukazal svojemu oddelku, da obleče paradno uniformo in tako se je postavil pred drugimi. General Edelsheim je videl in razumel. Ukazal je konjeništvu nekaj skupnih vaj, potem se je postavil na čelo lepih uniform in je jezdit po trati, preko prašne ceste, do širokega močvirja, ki je mejil vežbališče. General je pogljal svojega konja v brozgo, ki je zakrila konja do sedla in jezdit skozi močvirje, lepe uniforme za njim. Ko so prišli iz močvirja, so bile paradne uniforme pokropljene z zelenkastim gostim blatom, generalu pa ni bilo še zadosti, peljal je konjenike še nazaj po močvirju in rekel smehljaje se poparjenemu ritmojstru: »Vaši fantje so dobri jezdec, dajte jim sod vina na moj račun; kar se tiče uniform, bodo, kadar bodo izkrtačene, še zmeraj lepše od uniform onih dveh oddelkov.«

Po inšpiciranju zdravih je šel general še

Razočarani Viktorček:

„Jejs, mama, kako je vroče!“

hotela, da je vrgla z mize na tla steklenico s konserviranim sadjem. Steklenica se je razbila na kosce in sadje je letelo na vse strani. Prvi hip se je opica vsa prestrašila, nato si je stvar ogledala, takoj pograbila tudi steklenico s sladkorjem in jo butnila z mize ter iz črepinj odnesla sladkor.«

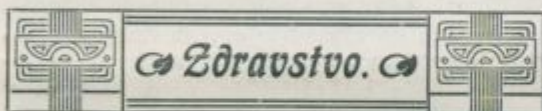
Prisotnost duha. Angleškega pesnika Saint Hoya je ulovil upnik ravno v hipu, ko je sedel pri brivcu. Neznosnega človeka, ki mu

v garnizijsko bolnišnico. Tam se je svetilo vse v čistosti in redu. General je hotel že iz bolnišnice, ko zapazi majhno poslopje z motnimi šipami. »Mrtvašnica, ekselencija,« je omenil inšpekcijski zdravnik mimogredé in je hotel spremiti generala do glavnega vhoda. Toda general je vstopil. Na golih pričnicah so ležali trije mrtvi, zaviti v belo plahto, na desnici je imel vsak ovito žico, ki pelje do zvonca v sobo inšpekcijskega zdravnika. Za slučaj, da bi se prebudil mrtvi, bi mogel biti zdravnik v petih minutah na mestu.

»Se je že zgodilo kdaj kaj takega?« je vprašal general zdravnike. Ravnatelj bolnišnice je pojasnil: »Deset let sem tukaj, pa še ni oživel nihče,« — in debeli štabni zdravnik je pristavil: »Kdor umrje pri nas, se ne prebudi več.« General se je nasmehnil, je prijel za zarjavelo žico in potegnil z močjo, vzletel je uro v roko in štel minute. Vseh se je polotil nemir, pogledovali so zarjaveli vod — vse skrivljeno, pokvarjeno, nihče ni vedel, kako je z zvoncem v zdravnikovi sobi, od tam se ni mogel slišati. Preteklo je mučnih pet minut, pretekla je šesta minuta, general je zmajal z glavo in vprašal strogo: »Kje je vendar inšpekcijski zdravnik?« Mladi zdravnik, ki je spremljal z drugimi ves čas generala, se oglasi: »Tukaj sem, ekselencija.«

Dolgo ga je meril general: »Vi ste bili ves čas tu?« — »Gotovo, ekselencija.« — »In zakaj se ne oglasite?« — »Saj nisem slišal zvonca.«

General se je nasmehnil: »To Vam verujem. Bojim se pa, da ga ne bi slišali tudi v stražni sobi. Gospod major, pustite prenoviti takoj ta vod. Gospoda, jaz sem zadovoljen!«

Prašek za želodec. Stolci in zmešaj 30 g posušenega štrkovca, 20 g koromača, 15 g jajčjih lupinic, 12 g sladke skorje, 4 g pelina in 4 g brinjevih jagod. Temu primešaj 100 g stolčnega sladkorja, spravi v dobro zaprti škatli in jemlji dvakrat na dan po žlički na čaju ali na vodi.

Potne noge in roke. Za roke zmešaj 75 g boraksa, toliko salicilne kisline, 2 g borove kisline (Borsäure), 50 g glicerina in toliko vin-

»Proti komu bi se radi dali cepiti?«

»Proti stenicam, gospod doktor.«

skega cveta. S tem moči roke trikrat na dan. — Noge umivaj vsako jutro v raztopini 5 g naftola, 10 g špirta in 100 g glicerina; ko si jih obrisal, jih posiplj z zmesjo 2 g naftola in 120 g boraksa.

Opeklina od karbolove kisline moči s

pravim vinskim kisom. Za notranje opeklina od karbola zmešaj enake dele kisa in vode in pij. (Koledar Danica.)

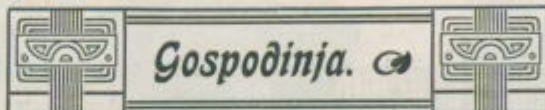
Otrple ude

maži z jesihom, na katerem je namočeno sivkino in gorčično seme, in koplji v gomični izkuhi. Po utiranju z jesihom namaži ude z gabezevim mazilem.

Grinte in o-

skrumbe.

Zmešaj za žlico na drobno zrezanega gladeža, dve žlici sladke korenine, pet žlic gvajak in žlico sasafžasa, in kuhaj 1/2 žlice te zmesi 10 minut na 1/4 litra kropa. Pij zjutraj in zvečer. Gvajak in sasafras se dobata v drogeriji.

Zdivjano solato porabiš lahko na različne načine. Stebla se pripravijo lahko kakor špargelj in imajo tudi temu podoben okus. Na Nemškem kisajo solatina stebila kakor pri nas kumare. Mlada sočna stebila kuhajo tudi na sladkorju, pravijo jim »nemški korenček«. Napravi se: Olupi stebila in razreži v kosce podobne korenčku (Ingwer), prevri jih na slani vodi, odcedi in namakaj 24 ur v mrzli vodi, ki vzame stebelu solatni okus, deni potem na sito; ko se je odtekla voda, jih položi v kozico, skuhaj sirup iz 120 g sladkorja in četrt litra vode, zlij hladnega na stebliče, deni v vrečico malo stolčnega pravega korenčka in črnega popra, kuhaj vse vkup 12 minut (vreti mora polagoma toliko minut), stresi v porcelanasto skledo, pokrij na lahko in pusti tako tri dni. Potem deni zopet na ogenj in kuhaj polagoma nekaj minut; ako bi se bila posušila voda, je dolij. Ko je gotovo, vzemi kosčke lepo vun, pridaj vodi še malo sladkorja in kuhaj do gostega, deni kosčke vanj, toliko da prevro, spravi v steklenke in zalij s sladkornico in zaveži. Vrtnarjem se izplača to delo, tako tudi gospodinjam na velikem posestvu. Stebla se uporabijo tudi za zdravilo; morajo biti še mlečna. Razreži jih, potolci z lesenim batom in iztisni sok, temu primešaj vinskega cveta, kolikor je soka, postavi za štiri dni na sonce in precedi. Jemlji po 15 kapelj na vodi, ako ne moreš spati, ako imaš razburjeno kri, ako te trga. — Liste zdivjane solate porabiš lahko za juho ali za špinačo, tako porabiš lahko vsako staro trdo solato.

Paradižniki nam bodo prišli letošnjo zimo še bolj prav kakor druga leta, torej naj si ga pripravi vsaka gospodinja po možnosti. Paradiževa juha odtehta mesno, paradižnik da zelenjadnim in krompirjevim juham dober okus, pomaga prebaviti koruzne jedi, vpliva vobče izvrstno na zdravje. Kjer ne more dozoreti jeseni sad, ga odtrži in razloži na zaprtem oknu ali na zapečje; lahko izkoplješ tudi cele rastline previdno, tako da se drži korenin prst, in jih postaviš drugo poleg druge v čebru v toplo klet, kjer bo še dozorel sad. Kar ne dozori, se pa porabi nezrelo med kislimi kumarami ali se kisa ravno tako kakor kumare, ali napravi iz njih konzerve kakor iz zrelih.

Catschup iz paradižnikov. 15 paradižnikov zavri, deni vanj 4 žlice belega popra, tri žlice gorčice in 3 žlice nove dišave (vse to

Vojno poročilo v sliki:

»Klešče naših armad so stisnile Varšavo . . .«

mora biti zmlet), kuhaj dve uri in nalij v steklenice. Se rabi za omake in juhe.

Mlada gospodinja. Mož je vprašal pri kosilu ženo: »Ti, kako pa je to, da je zdaj vsak dan ščuka, četudi vsak dan drugače pripravljena, pa vendar vsak dan?« — »Veš, moja kuhinjska knjiga izhaja v zvezkih in zdaj so ribe na vrsti.«

Zajec ne sliši. Trgovski pomočnik je šel v nedeljo na lov. Srečal je zajca in pomeril nanj, zajec pa je šel mirno svojo pot. Kmet izpod hruške se oglasi: »Še enkrat, prijatelj, zajec ne sliši.«

Dozdevna puška. Leta 1770. se je hotel izkrcati Cook ob reki Utanati v Novi Gvineji. Kar prilete iz gozda trije divjaki, ki so vihteli puškam podobne cevi, iz katerih sta prišla dim in plamen. Cook in njegovi tovariši so menili, da so iznašli tudi divjaki smodnik, presenečeni in prestrašeni so se vrnili na ladjo. Sele čez leta se je pojasnil dogodek. Papuanci so pokazali vsakemu tujcu svoje prijateljstvo ali sovraštvo s tem, da so pihali pepel skozi bambusov rov. Ako so pihali napram tujcu, je pomenjalo to mir, v zrak pihani pepel je pomenil vojsko.

Knjigoveznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kопitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za „Orle“, kokarde in pentlje z napisu za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Klovár.